

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету
Матолій ОСТАПЧУК
_____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри виробничого та
інвестиційного менеджменту
Протокол № 8 від «18» квітня 2023 р.
В.о. завідувача кафедри
Марина ДЄЛІНІ

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП
Управління інвестиційною діяльністю
та міжнародними проектами

Гарант ОП
Лідія ШИНКАРУК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНІ ПРОГРАМИ ТА ГРАНТИ

спеціальність	073 «Менеджмент»
освітня програма	Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами
Факультет	аграрного менеджменту
Розробники:	доцент, к.е.н. Гаврилюк В.П. (посада, науковий ступінь, вчене звання)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “МІЖНАРОДНІ ПРОГРАМИ ТА ГРАНТИ ”

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Магістр
Спеціальність	073 «Менеджмент»
Освітня програма	Управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Нормативна
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-
Форма контролю	екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
	денна форма навчання
Рік підготовки	1
Семестр	1
Лекційні заняття	15 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.
Лабораторні заняття	-
Самостійна робота	75
Індивідуальні завдання	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента -	3 год. 5 год.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основна тематика дисципліни “Міжнародні програми та гранти” пов'язана з вивченням дисциплін економічного профілю.

Предметом вивчення дисципліни “Міжнародні програми та гранти” є процеси вибору, створення проектної пропозиції та подання проектної заявки на отримання гранту, що використовується для отримання додаткового іноземного інвестування як підприємницької, так і освітньої діяльності.

Метою дисципліни «Міжнародні програми та гранти» є формування у студентів необхідних теоретичних знань і практичних навичок з методології розробки проектів та грантів в рамках міжнародних програм.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародні програми та гранти» є

- засвоїти основні теоретичні, методичні та організаційні основи міжнародного проектного менеджменту;
- оволодіти методами управління міжнародними проектами та грантами на всіх етапах створення та реалізації проекту;
- навчитися застосовувати набуті знання зі створення та реалізації міжнародних проектів та грантів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

- Здатність виконувати завдання та вирішувати проблемні питання у сфері управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами, що передбачає застосування сучасних теорій та методів інвестиційного та проектного менеджменту у професійній діяльності або у процесі навчання, проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

- Здатність проводити дослідження, оцінювати і забезпечувати якість виконуваних робіт, приймати обґрунтовані рішення та генерувати нові ідеї.

фахові (спеціальні) компетентності (СК):

- Здатність ефективно здійснювати управління міжнародними проектами.
- Здатність здійснювати аналіз сучасної інвестиційної діяльності та міжнародного бізнесу.
- Здатність приймати управлінські рішення при здійсненні управління інвестиційною діяльністю та міжнародними проектами.
- Здатність оцінювати ефективність програм та інвестиційних проектів.
- Здатність брати участь в реалізації міжнародних проектів

Програмні результати навчання (ПРН):

- Здатність розробляти і обґрунтовувати концепцію проекту та проводити передінвестиційні дослідження.
- Здатність розробляти бізнес-план проекту.
- Здатність використовувати сучасний досвід міжнародного бізнесу і практики управління інвестиційною діяльністю для прийняття ефективних управлінських рішень.

Дисципліна “Міжнародні програми та гранти” викладається для студентів денної форми навчання. При викладанні використовують електронні бази даних та офіційні сайти міжнародних програм та різних іноземних грантодавців.

При вивченні дисципліни “Міжнародні програми та гранти” використовуються наступні форми навчального процесу: лекції, практичні заняття, активні методи навчання (кейс-стаді), робота в групах, індивідуальна робота, самостійна робота студентів.

Форма контролю знань студентів з дисципліни “Міжнародні програми та гранти” - екзамен.

3. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ДЛЯ:

Змістовий модуль 1.

МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА ЕРАЗМУС+

Тема 1. Європейський Союз та Україна: пошук проектної тематики

Передумови та етапи розвитку європейської інтеграції. Позитивні та негативні передумови створення Європейського Союзу. Етапи розвитку європейської інтеграції. Інтеграційні процеси Європейського Союзу. Брекзит.

Ретроспективний аналіз відносин України та Європейського Союзу. Угода про Асоціацію з ЄС: позитивні та негативні наслідки для суспільства. Позитивні та негативні наслідки угоди про ЗВТ з ЄС для України.

Спільний ринок як основа функціонування ЄС. Принципи вільного руху товарів, капіталів, послуг та робочої сили в ЄС та можливості для України.

Бюджетна політика ЄС. Структура доходів бюджету ЄС та ресурси для його формування. Структура доходної та видаткової частин бюджету ЄС. Детальний розгляд таких статей бюджету ЄС, як: «Інтелектуальний та всеохоплюючий розвиток» та «Сталий розвиток: природні ресурси».

Соціальна та регіональна політики ЄС. Характеристика регіональних диспропорцій ЄС та політики щодо їх усунення. Рівень економічного та соціального розвитку країн ЄС та України: порівняльний аналіз.

Перспективи вступу України в ЄС. «Копенгагенські критерії» для отримання членства в ЄС. Чинники, що ускладнюють рух України до ЄС з української сторони. Чинники, що ускладнюють рух України до ЄС з боку європейської сторони.

Тема 2. Програма Єразмус+: можливості для України

КА1: навчальна (академічна) мобільність. Сутність програми. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Поетапна можливість участі у проектах кредитної мобільності для вищих навчальних закладів. Поетапна можливість участі у проектах кредитної мобільності для індивідуальних заявок студентів. Дослідження досвіду участі організацій України у проектах з кредитної мобільності.

КА2. Проекти співпраці. Сутність програми. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Поетапна можливість участі у проектах співпраці для вищих навчальних закладів. Аплікаційні вимоги для проектів за напрямом «Розвиток потенціалу вищої освіти». Аплікаційні вимоги для проектів за напрямом «Альянси знань і Альянси професійних компетентностей». Аплікаційні вимоги для проектів за напрямом «Стратегічні партнерства». Дослідження досвіду участі організацій України у проектах співпраці.

КА2. Підтримка реформ. Основні цілі підтримки реформ у сфері вищої освіти. Підтримка відкритого методу координації, порядок денний з модернізації вищої освіти, Болонський процес. Розвиток і запровадження інструментів прозорості ЄС. Визнання кваліфікацій (NARIC - Національний інформаційний

центр офіційного визнання свідоцтв про освіту). Мережа експертів з реформування вищої освіти у країнах-сусідах та країнах-кандидатах (Higher Education Reform Experts - HERE). Міжнародний діалог щодо освітньої політики. Всесвітня асоціація випускників. Міжнародна привабливість і пропагування вищої освіти.

Тема 3. Програма Жан Моне

Сутність та специфічні риси програми Жана Моне. Сутність програми. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Поетапна можливість участі у проектах Жана Моне для вищих навчальних закладів. Дослідження досвіду участі організацій України у міжнародній програмі Жана Моне.

Жан Моне модулі (Jean Monnet Modules). Сутність проектів. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Етапи формування проектної пропозиції. Особливості створення бюджету. Специфічні риси імплементації модулів Жан Моне.

Кафедри Жан Моне (Jean Monnet Chairs). Сутність проектів. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Етапи формування проектної пропозиції. Особливості створення бюджету. Специфічні риси імплементації кафедр Жан Моне.

Жан Моне центри досконалості (Jean Monnet Centres of Excellence). Сутність проектів. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Етапи формування проектної пропозиції. Особливості створення бюджету. Специфічні риси імплементації центрів досконалості Жан Моне.

Жан Моне підтримка асоціацій (Jean Monnet support to associations). Сутність проектів. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Етапи формування проектної пропозиції. Особливості створення бюджету. Специфічні риси імплементації підтримки асоціацій Жан Моне.

Жан Моне мережі (Jean Monnet Networks). Сутність проектів. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Етапи формування проектної пропозиції. Особливості створення бюджету. Специфічні риси імплементації мережі Жан Моне.

Жан Моне проекти (Jean Monnet Projects). Сутність проектів. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Етапи формування проектної пропозиції. Особливості створення бюджету. Специфічні риси імплементації проектів Жан Моне.

Змістовий модуль 2

МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА ГОРИЗОНТ 2020

Тема 4. Програма Горизонт 2020: можливості для України

Загальна характеристика програми. Основні цілі програми. Поетапна можливість участі у програмі Горизонт 2020 для вищих навчальних закладів, організацій, підприємців, окремих науковців, стажерів. Дослідження досвіду участі організацій України у міжнародній програмі Горизонт 2020.

Особливості напряму «Досконала наука» (Excellent Science). Сутність

напряму. Типи проектів та їх характеристика, що спрямовані на наукові дослідження. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проектів.

Особливості напрямку «Промислове лідерство» (Industrial Leadership). Сутність напрямку. Типи проектів та їх характеристика, що спрямовані на інноваційне підприємництво. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проектів.

Особливості напрямку «Соціальні виклики» (Societal Challenges). Сутність напрямку. Типи проектів та їх характеристика, що спрямовані на соціальний (суспільний) розвиток. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проектів.

Тема 5. Напрямок Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA)

Загальна характеристика програми. Основні цілі програми. Поетапна можливість участі за напрямом MSCA для вищих навчальних закладів, організацій, підприємців, окремих науковців, стажерів. Дослідження досвіду участі організацій України в проектах за напрямом MSCA.

Проекти підтримки молодих науковців. Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по Innovative Training Networks (ITN). Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по Research and Innovation Staff Exchange (RISE) для молодих науковців.

Проекти підтримки досвідчених науковців. Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по Individual Fellowships (IF). Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по Research and Innovation Staff Exchange (RISE) для досвідчених науковців.

Проекти підтримки адміністративного персоналу. Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по Research and Innovation Staff Exchange (RISE) для адміністративного персоналу.

Проекти підтримки наукових заходів. Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по European Researchers' Night (NIGHT).

Тема 6. Напрямок COSME для малого та середнього бізнесу

Загальна характеристика програми. Основні цілі програми. Поетапна можливість участі у проектах за напрямом COSME. Бюджетні обмеження. Загальні та специфічні вимоги до проектних пропозицій.

Проекти, що спрямовані на доступ до фінансування. Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації.

Проекти, що спрямовані на доступ до ринків. Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації.

Проекти, що спрямовані на підвищення конкурентоспроможності. Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та

особливості імплементації.

Проекти, що спрямовані на стартапи. Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	денна форма						
	тижні	разом	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА ЕРАЗМУС+							
Тема 1. Європейський Союз та Україна: пошук проектної тематики	1	30	4	6			20
Тема 2. Програма Еразмус+: можливості для України	5	16	2	4			10
Тема 3. Програма Жан Моне	7	23	2	6			15
Всього за 1 змістовим модулем		69	8	16			45
Змістовий модуль 2. МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА ГОРИЗОНТ 2020							
Тема 4. Програма Горизонт 2020: можливості для України	9	16	2	4			10
Тема 5. Напрямок Marie Sklodowska-Curie Actions (MSCA)	11	18	2	6			10
Тема 6. Напрямок COSME для малого та середнього бізнесу	13	17	3	4			10
Разом за змістовим модулем 2		51	7	14			30
Курсова робота			-	-	-	-	-
Усього годин		120	15	30	-	-	75

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
не передбачено навчальним планом		
1		
2		

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА ЕРАЗМУС+	
1	<i>Бюджетна політика ЄС.</i> Структура доходів бюджету ЄС та ресурси для його формування. Структура доходної та видаткової частин бюджету ЄС. Детальний розгляд таких статей бюджету ЄС, як: «Інтелектуальний та всеохоплюючий розвиток» та «Сталий розвиток: природні ресурси».	2
2	<i>Соціальна та регіональна політики ЄС.</i> Характеристика регіональних диспропорцій ЄС та політики щодо їх усунення. Рівень економічного та соціального розвитку країн ЄС та України: порівняльний аналіз.	2
3	<i>Перспективи вступу України в ЄС.</i> «Копенгагенські критерії» для отримання членства в ЄС. Чинники, що ускладнюють рух України до ЄС з української сторони. Чинники, що ускладнюють рух України до ЄС з боку з європейської сторони.	2
4	<i>КА1: навчальна (академічна) мобільність.</i> Сутність програми. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Поетапна можливість участі у проектах кредитної мобільності для вищих навчальних закладів. Поетапна можливість участі у проектах кредитної мобільності для індивідуальних заявок студентів. Дослідження досвіду участі організацій України у проектах з кредитної мобільності.	2
5	<i>КА2. Проекти співпраці.</i> Сутність програми. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Поетапна можливість участі у проектах співпраці для вищих навчальних закладів. Аплікаційні вимоги для проектів за напрямом «Розвиток потенціалу вищої освіти». Аплікаційні вимоги для проектів за напрямом «Альянси знань і Альянси професійних компетентностей». Аплікаційні вимоги для проектів за напрямом «Стратегічні партнерства». Дослідження досвіду участі організацій України у проектах співпраці.	2
6	<i>Сутність та специфічні риси програми Жана Моне.</i> Сутність програми. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Поетапна можливість участі у проектах Жана Моне для вищих навчальних закладів. Дослідження досвіду участі організацій України у міжнародній програмі Жана Моне.	2

7	<i>Жан Моне модулі (Jean Monnet Modules)</i> . Сутність проектів. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Етапи формування проектної пропозиції. Особливості створення бюджету. Специфічні риси імплементації модулів Жан Моне.	2
8	<i>Жан Моне проекти (Jean Monnet Projects)</i> . Сутність проектів. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проекту. Етапи формування проектної пропозиції. Особливості створення бюджету. Специфічні риси імплементації проектів Жан Моне.	2
<i>Разом за модулем 1</i>		16
Змістовий модуль 2. МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА ГОРИЗОНТ 2020		
9	<i>Загальна характеристика програми</i> . Основні цілі програми. Поетапна можливість участі у програмі Горизонт 2020 для вищих навчальних закладів, організацій, підприємців, окремих науковців, стажерів. Дослідження досвіду участі організацій України у міжнародній програмі Горизонт 2020.	2
10	<i>Особливості напрямку «Соціальні виклики» (Societal Challenges)</i> . Сутність напрямку. Типи проектів та їх характеристика, що спрямовані на соціальний (суспільний) розвиток. Обов'язкові та специфічні критерії відповідності проектів.	2
11	<i>Загальна характеристика програми</i> . Основні цілі програми. Поетапна можливість участі за напрямом MSCA для вищих навчальних закладів, організацій, підприємців, окремих науковців, стажерів. Дослідження досвіду участі організацій України в проектах за напрямом MSCA.	2
12	<i>Проекти підтримки молодих науковців</i> . Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по Innovative Training Networks (ITN). Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по Research and Innovation Staff Exchange (RISE) для молодих науковців.	2
13	<i>Проекти підтримки досвідчених науковців</i> . Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по Individual Fellowships (IF). Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації по Research and Innovation Staff Exchange (RISE) для досвідчених науковців.	2
14	<i>Загальна характеристика програми</i> . Основні цілі програми. Поетапна можливість участі у проектах за напрямом COSME. Бюджетні обмеження. Загальні та специфічні вимоги до проектних пропозицій.	2
15	<i>Проекти, що спрямовані на доступ до фінансування</i> . Сутність, вимоги, етапи подання проектної пропозиції, бюджетні обмеження та особливості імплементації.	2
<i>Разом за модулем 2</i>		14

6. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
не передбачено навчальним планом		
1		
2		

7. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
не передбачено навчальним планом		
1	Європейський Союз та Україна: пошук проектної тематики	20
2	Програма Еразмус+: можливості для України	10
3	Програма Жан Моне	15
4	Програма Горизонт 2020: можливості для України	10
5	Напрямок Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA)	10
6	Напрямок COSME для малого та середнього бізнесу	10

8. ЗРАЗКИ КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ, ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТАМИ

ТЕСТИ

- Цільовою групою за напрямом Проект Жана Моне можуть бути?
 - державні службовці різних рівнів;
 - представники громадянського суспільстві.
 - науковці, експерти, фахівці-практики, що залучені до євроінтеграційних процесів;
 - учні, вчителі початкових та середніх шкіл;
 - студенти, викладачі ВНЗ, коледжів та училищ;
- Чи може український навчальний заклад бути координатором за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+»?
 - так.
 - ні;
- Яка група країн ЄС характеризується найвищими показниками регіональної диспропорції за період з 2001 до 2017 рр.?
 - Німеччина, Чехія, Великобританія.
 - Бельгія, Польща, Швеція;
 - Греція, Болгарія, Румунія;
- На який період студент може поїхати на стажування за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» в рамках одного проекту?
 - від одного до чотирьох років.
 - від п'яти днів до двох місяців;
 - від трьох місяців (або один навчальний семестр) до дванадцяти місяців;
- Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Центр досконалості Жана Моне?

- а) 50 тис. євро;
 - б) 100 тис. євро.
 - в) 30 тис. євро;
6. Який мінімальний обсяг аудиторних годин на рік за напрямом Модуль Жана Моне?
- а) 30 годин;
 - б) 40 годин;
 - в) 240 годин.
7. Яка група країн ЄС характеризується найвищими показниками безробіття за період з 2001 до 2017 рр.?
- а) Німеччина, Чехія, Великобританія.
 - б) Греція, Іспанія, Хорватія;
 - в) Бельгія, Польща, Швеція;
8. Напрямок «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» передбачає:
- а) українські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу на умовах повного фінансування українською стороною;
 - б) європейські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу;
 - в) американські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу.
9. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Проект Жана Моне?
- а) 50 тис. євро;
 - б) 30 тис. євро;
 - в) 60 тис. євро.
10. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Кафедра Жана Моне?
- а) 30 тис. євро;
 - б) 50 тис. євро;
 - в) 100 тис. євро.
11. При наявності в університеті проекту за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» за умови обрання студента на стажування йому покривають наступні витрати:
- а) витрати на отримання візи.
 - б) витрати на транспорт (у зв'язку із переміщенням в іншу країну), вартість навчання у закордонному університеті та додатково студент отримує щомісяця протягом всього періоду стажування стипендію у розмірі від 750 євро;
 - в) вартість навчання у закордонному університеті;
12. До зовнішніх позитивних передумов створення ЄС відносяться:
- а) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;
 - б) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;
 - в) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.

13. Який дедлайн для подачі проектних заявок за програмою Жана Моне?
а) лютий кожного року;
б) ніяких часових обмежень немає;
в) вересень кожного року.
14. Яка група видатків у структурі видаткової частини бюджету ЄС є найбільшою?
а) безпека та громадянство;
б) інтелектуальний та всеохоплюючий розвиток;
в) Європа як глобальний гравець.
г) сталий розвиток: природні ресурси;
15. Які категорії осіб можуть скористатись стажуванням за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+»?
а) студенти, викладачі, адміністративний персонал;
б) представники графських організацій, військові, медики.
в) підприємці, урядовці, керівники вищих навчальних закладів;
16. Яка група країн ЄС характеризується найнижчим рівнем ВВП на душу населення за період з 2001 до 2017 рр.?
а) Німеччина, Чехія, Великобританія.
б) Хорватія, Болгарія, Румунія;
в) Бельгія, Польща, Швеція;
17. Внесок до доходної частини бюджету ЄС якої групи країн з переліку є найнижчим (у % до ВВП)?
а) Греція, Великобританія, Австрія, Швеція, Німеччина;
б) Кіпр, Мальта, Люксембург;
в) Болгарія, Естонія, Польща.
18. На який період викладач може поїхати на стажування за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» в рамках одного проекту?
а) від трьох місяців (або один навчальний семестр) до дванадцяти місяців;
б) від одного до чотирьох років.
в) від п'яти днів до двох місяців;
19. Яка група країн з переліку не входить до ЄС?
а) Норвегія, Шотландія, Швейцарія;
б) Бельгія, Італія, Люксембург, Німеччина, Франція;
в) Румунія, Болгарія, Угорщина.
20. До негативних передумов створення ЄС відносяться:
а) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;
б) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;
в) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.

ТЕСТИ

1. Які групи країн з переліку входить до ЄС?
а) Бельгія, Італія, Люксембург, Німеччина, Франція;
б) Молдова, Мальта, Латвія.
в) Норвегія, Шотландія, Швейцарія;

2. При наявності в університеті проекту за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» за умови обрання студента на стажування йому покривають наступні витрати:

а) вартість навчання у закордонному університеті;

б) витрати на отримання візи.

в) витрати на транспорт (у зв'язку із переміщенням в іншу країну), вартість навчання у закордонному університеті та додатково студент отримує щомісяця протягом всього періоду стажування стипендію у розмірі від 750 євро;

3. Які країни з переліку є офіційними кандидатами до вступу в ЄС?

а) Норвегія, Шотландія, Швейцарія.

б) Україна, Молдова, Грузія;

в) Албанія, Македонія, Чорногорія, Сербія, Туреччина;

4. Яка група країн ЄС характеризується зменшенням середньої заробітної плати за період з 2001 до 2017 рр.?

а) Люксембург, Данія, Ірландія;

б) Польща, Хорватія, Естонія.

в) Кіпр, Португалія, Чехія;

5. Які категорії осіб можуть скористатись стажуванням за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+»?

а) студенти, викладачі, адміністративний персонал;

б) підприємці, урядовці, керівники вищих навчальних закладів;

в) представники графських організацій, військові, медики.

6. Яка група країн ЄС характеризується найнижчим рівнем ВВП на душу населення за період з 2001 до 2017 рр.?

а) Німеччина, Чехія, Великобританія.

б) Бельгія, Польща, Швеція;

в) Хорватія, Болгарія, Румунія;

7. Чи можете Ви особисто зареєструватися на порталі учасників європейських програм Горизонт 2020 та Еразмус+ та отримати свій власний ECAS account?

а) так;

б) ні.

8. Яка група видатків у структурі видаткової частини бюджету ЄС є найбільшою?

а) Європа як глобальний гравець.

б) сталий розвиток: природні ресурси;

в) безпека та громадянство;

г) інтелектуальний та всеохоплюючий розвиток;

9. Яка основна сутність напрямку Жана Моне в рамках програми Еразмус+?

а) фінансування Європейським Союзом заходів, спрямованих на стимулювання викладацької та дослідницької діяльності, поширення знань про ЄС, осмислення та полеміки щодо євроінтеграційних процесів;

б) українські заклади вищої освіти можуть укладати угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу на умовах повного фінансування українською стороною;

в) американські заклади вищої освіти можуть укладати угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу.

10. Чи змінюється ціна години викладання за програмою Жана Моне в залежності від

країни-грантоотримувача?

- а) ні.
- б) так;

11. Чи повинен університет, що відправляє студента на навчання за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» визнавати результати його екзаменаційної сесії в закордонному навчальному закладі?

- а) ні.
- б) так;

12. Яка максимальна кількість країн-грантоотримувачів може бути за напрямком Проект Жана Моне?

- а) одна;
- б) мінімальна кількість країн-грантоотримувачів - дві.
- в) дві;

13. Чи може український навчальний заклад бути координатором за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+»?

- а) ні;
- б) так.

14. На який період розрахована реалізація проекту за напрямом Проект Жана Моне?

- а) три роки;
- б) п'ять років.
- в) від дванадцяти до двадцяти чотирьох місяців;

15. До зовнішніх позитивних передумов створення ЄС відносяться:

- а) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;
- б) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;
- в) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.

16. Які можливі види діяльності за напрямком Проект Жана Моне?

- а) організація конференцій, семінарів, круглих столів;
- б) розроблення новітніх освітніх продуктів з євроінтеграційної тематики, створення віртуальних класів;
- в) міжінституційна співпраця з метою спільного розроблення та викладання курсів, європеїзації навчальних програм, особливо коли вони не пов'язані із питаннями європейської інтеграції.
- г) надбання нових знань, розроблення і верифікація нових теорій і методологій, інструментів і механізмів сприяння європейській інтеграції;
- д) розроблення та застосування інструментів самопідготовки і саморозвитку, спрямованих на розвиток активного громадянства;

17. Напрямок «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» передбачає:

- а) українські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу на умовах повного фінансування українською стороною;
- б) європейські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу;
- в) американські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої

освіти із такими ж закладами з інших країн світу.

18. Яка група країн ЄС характеризується найвищим рівнем бюджетного фінансування (із загального бюджету ЄС) на душу населення за період з 2004 до 2017 рр.?

- а) Німеччина, Чехія, Великобританія.
- б) Словаччина, Чехія, Угорщина;
- в) Бельгія, Польща, Швеція;

19. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Проект Жана Моне?

- а) 60 тис. євро.
- б) 30 тис. євро;
- в) 50 тис. євро;

20. На який період розрахована реалізація проекту за напрямом Модуль Жана Моне?

- а) п'ять років.
- б) дванадцять місяців;
- в) три роки;

ТЕСТИ

1. До структури доходів бюджету ЄС включають:

- а) сільськогосподарські збори з імпорту і фіксований збір на цукор та ізоглюкозу, вироблені у ЄС;
- б) інші ресурси.
- в) частка від ВВП країн-членів;
- г) усі види мита та збори, які стягуються при перетині зовнішніх кордонів ЄС;
- д) фіксована ставка відрахувань від суми ПДВ, яку стягують країни-члени;

2. На який період розрахована реалізація проекту за напрямом Проект Жана Моне?

- а) від дванадцяти до двадцяти чотирьох місяців;
- б) три роки;
- в) п'ять років.

3. Які напрями діяльності передбачаються програмою Жана Моне:

- а) порівняльні дослідження, якщо вони стосуються різноманітних інтеграційних процесів у світі (наприклад, порівняння перебігу інтеграційних процесів у ЄС та NAFTA - Південноамериканській зоні вільної торгівлі).
- б) дослідження ролі ЄС у глобалізованому світі, сприяння активному громадянству та діалогу між різними народами і культурами;
- в) комплексні, багатоаспектні розвідки усіх процесів, що відбуваються в Європі, з особливим наголосом на євроінтеграційних процесах;

4. На який період студент може поїхати на стажування за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» в рамках одного проекту?

- а) від трьох місяців (або один навчальний семестр) до дванадцяти місяців;
- б) від п'яти днів до двох місяців;
- в) від одного до чотирьох років.

5. Який дедлайн для подачі проектних заявок за програмою Жана Моне?

- а) вересень кожного року.
- б) лютий кожного року;
- в) ніяких часових обмежень немає;

6. Яка група країн з переліку не входить до ЄС?
- а) Бельгія, Італія, Люксембург, Німеччина, Франція;
 - б) Румунія, Болгарія, Угорщина.
 - в) Норвегія, Шотландія, Швейцарія;
7. Яка група країн ЄС характеризується найвищим рівнем бюджетного фінансування (із загального бюджету ЄС) на душу населення за період з 2004 до 2017 рр.?
- а) Бельгія, Польща, Швеція;
 - б) Словаччина, Чехія, Угорщина;
 - в) Німеччина, Чехія, Великобританія.
8. Внесок до доходної частини бюджету ЄС якої групи країн з переліку є найнижчим (у % до ВВП)?
- а) Греція, Великобританія, Австрія, Швеція, Німеччина;
 - б) Болгарія, Естонія, Польща.
 - в) Кіпр, Мальта, Люксембург;
9. Яка група країн ЄС характеризується найвищими показниками безробіття за період з 2001 до 2017 рр.?
- а) Бельгія, Польща, Швеція;
 - б) Німеччина, Чехія, Великобританія.
 - в) Греція, Іспанія, Хорватія;
10. Який мінімальний обсяг аудиторних годин на рік за напрямом Модуль Жана Моне?
- а) 30 годин;
 - б) 40 годин;
 - в) 240 годин.
11. Яка група країн ЄС характеризується зменшенням середньої заробітної плати за період з 2001 до 2017 рр.?
- а) Люксембург, Данія, Ірландія;
 - б) Кіпр, Португалія, Чехія;
 - в) Польща, Хорватія, Естонія.
12. До негативних передумов створення ЄС відносяться:
- а) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;
 - б) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;
 - в) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.
13. До внутрішніх позитивних передумов створення ЄС відносяться:
- а) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;
 - б) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;
 - в) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.
14. Яка група країн ЄС характеризується найнижчим рівнем ВВП на душу населення за період з 2001 до 2017 рр.?
- а) Німеччина, Чехія, Великобританія.
 - б) Хорватія, Болгарія, Румунія;
 - в) Бельгія, Польща, Швеція;

15. При наявності в університеті проекту за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» за умови обрання студента на стажування йому покривають наступні витрати:

- а) вартість навчання у закордонному університеті;
- б) витрати на отримання візи.
- в) витрати на транспорт (у зв'язку із переміщенням в іншу країну), вартість навчання у закордонному університеті та додатково студент отримує щомісяця протягом всього періоду стажування стипендію у розмірі від 750 євро;

16. Чи повинен університет, що відправляє студента на навчання за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» визнавати результати його екзаменаційної сесії в закордонному навчальному закладі?

- а) так;
- б) ні.

17. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Центр досконалості Жана Моне?

- а) 100 тис. євро.
- б) 30 тис. євро;
- в) 50 тис. євро;

18. Чи можливо поїхати окремі особі без наявності проекту з кредитної мобільності у його навчальному закладі на стажування за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+»?

- а) ні.
- б) так;

19. Які країни з переліку є офіційними кандидатами до вступу в ЄС?

- а) Албанія, Македонія, Чорногорія, Сербія, Туреччина;
- б) Україна, Молдова, Грузія;
- в) Норвегія, Шотландія, Швейцарія.

20. Яка група видатків у структурі видаткової частини бюджету ЄС є найбільшою?

- а) інтелектуальний та всеохоплюючий розвиток;
- б) безпека та громадянство;
- в) Європа як глобальний гравець.
- г) сталий розвиток: природні ресурси;

ТЕСТИ

1. Яка група країн з переліку не входить до ЄС?

- а) Румунія, Болгарія, Угорщина.
- б) Бельгія, Італія, Люксембург, Німеччина, Франція;
- в) Норвегія, Шотландія, Швейцарія;

2. На який період розрахована реалізація проекту за напрямом Проект Жана Моне?

- а) п'ять років.
- б) від дванадцяти до двадцяти чотирьох місяців;
- в) три роки;

3. Напрямок «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» передбачає:

- а) європейські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу;
- б) українські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу на умовах повного фінансування

українською стороною;

в) американські заклади вищої освіти можуть укладати угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу.

4. Яка група країн ЄС характеризується зменшенням середньої заробітної плати за період з 2001 до 2017 рр.?

- а) Польща, Хорватія, Естонія.
- б) Люксембург, Данія, Ірландія;
- в) Кіпр, Португалія, Чехія;

5. Яка група країн ЄС характеризується найвищими показниками безробіття за період з 2001 до 2017 рр.?

- а) Бельгія, Польща, Швеція;
- б) Греція, Іспанія, Хорватія;
- в) Німеччина, Чехія, Великобританія.

6. Чи повинен університет, що відправляє студента на навчання за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» визнавати результати його екзаменаційної сесії в закордонному навчальному закладі?

- а) ні.
- б) так;

7. Які можливі види діяльності за напрямком Проект Жана Моне?

- а) надбання нових знань, розроблення і верифікація нових теорій і методологій, інструментів і механізмів сприяння європейській інтеграції;
- б) міжінституційна співпраця з метою спільного розроблення та викладання курсів, європеїзації навчальних програм, особливо коли вони не пов'язані із питаннями європейської інтеграції.
- в) розроблення новітніх освітніх продуктів з євроінтеграційної тематики, створення віртуальних класів;
- г) організація конференцій, семінарів, круглих столів;
- д) розроблення та застосування інструментів самопідготовки і саморозвитку, спрямованих на розвиток активного громадянства;

8. До внутрішніх позитивних передумов створення ЄС відносяться:

- а) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;
- б) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.
- в) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;

9. Чи можливо поїхати окремій особі без наявності проекту з кредитної мобільності у його навчальному закладі на стажування за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+»?

- а) так;
- б) ні.

10. Яка група видатків у структурі видаткової частини бюджету ЄС є найбільшою?

- а) Європа як глобальний гравець.
- б) інтелектуальний та всеохоплюючий розвиток;
- в) безпека та громадянство;
- г) сталий розвиток: природні ресурси;

До структури доходів бюджету ЄС включають:

- а) усі види мита та збори, які стягуються при перетині зовнішніх кордонів ЄС;
- б) сільськогосподарські збори з імпорту і фіксований збір на цукор та ізоглюкозу, вироблені у ЄС;
- в) частка від ВВП країн-членів;
- г) фіксована ставка відрахувань від суми ПДВ, яку стягують країни-члени;
- д) інші ресурси.

11. Які напрями діяльності передбачаються програмою Жана Моне:

- а) дослідження ролі ЄС у глобалізованому світі, сприяння активному громадянству та діалогу між різними народами і культурами;
- б) комплексні, багатоаспектні розвідки усіх процесів, що відбуваються в Європі, з особливим наголосом на євроінтеграційних процесах;
- в) порівняльні дослідження, якщо вони стосуються різноманітних інтеграційних процесів у світі (наприклад, порівняння перебігу інтеграційних процесів у ЄС та NAFTA - Південноамериканській зоні вільної торгівлі).

12. До негативних передумов створення ЄС відносяться:

- а) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.
- б) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;
- в) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;

13. Яка група країн ЄС характеризується найвищими показниками регіональної диспропорції за період з 2001 до 2017 рр.?

- а) Греція, Болгарія, Румунія;
- б) Бельгія, Польща, Швеція;
- в) Німеччина, Чехія, Великобританія.

14. Цільовою групою за напрямом Проект Жана Моне можуть бути?

- а) науковці, експерти, фахівці-практики, що залучені до євроінтеграційних процесів;
- б) студенти, викладачі ВНЗ, коледжів та училищ;
- в) представники громадянського суспільстві.
- г) учні, вчителі початкових та середніх шкіл;
- д) державні службовці різних рівнів;

15. Який дедлайн для подачі проектних заявок за програмою Жана Моне?

- а) ніяких часових обмежень немає;
- б) вересень кожного року.
- в) лютий кожного року;

16. На який період студент може поїхати на стажування за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» в рамках одного проекту?

- а) від одного до чотирьох років.
- б) від трьох місяців (або один навчальний семестр) до дванадцяти місяців;
- в) від п'яти днів до двох місяців;

17. Чи можете Ви особисто зареєструватися на порталі учасників європейських програм Горизонт 2020 та Еразмус+ та отримати свій власний ECAS account?

- а) ні.

б) так;

18. Яка група країн ЄС характеризується найвищим рівнем бюджетного фінансування (із загального бюджету ЄС) на душу населення за період з 2004 до 2017 рр.?

- а) Бельгія, Польща, Швеція;
- б) Словаччина, Чехія, Угорщина;
- в) Німеччина, Чехія, Великобританія.

19. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Кафедра Жана Моне?

- а) 100 тис. євро.
- б) 50 тис. євро;
- в) 30 тис. євро;

ТЕСТИ

1. На який період розрахована реалізація проекту за напрямом Проект Жана Моне?

- а) три роки;
- б) від дванадцяти до двадцяти чотирьох місяців;
- в) п'ять років.

2. Які країни з переліку є офіційними кандидатами до вступу в ЄС?

- а) Албанія, Македонія, Чорногорія, Сербія, Туреччина;
- б) Україна, Молдова, Грузія;
- в) Норвегія, Шотландія, Швейцарія.

3. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Проект Жана Моне?

- а) 60 тис. євро.
- б) 30 тис. євро;
- в) 50 тис. євро;

4. Які напрями діяльності передбачаються програмою Жана Моне:

- а) порівняльні дослідження, якщо вони стосуються різноманітних інтеграційних процесів у світі (наприклад, порівняння перебігу інтеграційних процесів у ЄС та NAFTA - Південноамериканській зоні вільної торгівлі).
- б) комплексні, багатоаспектні розвідки усіх процесів, що відбуваються в Європі, з особливим наголосом на євроінтеграційних процесах;
- в) дослідження ролі ЄС у глобалізованому світі, сприяння активному громадянству та діалогу між різними народами і культурами;

5. До структури доходів бюджету ЄС включають:

- а) усі види мита та збори, які стягуються при перетині зовнішніх кордонів ЄС;
- б) сільськогосподарські збори з імпорту і фіксований збір на цукор та ізоглюкозу, вироблені у ЄС;
- в) інші ресурси.
- г) частка від ВВП країн-членів;
- д) фіксована ставка відрахувань від суми ПДВ, яку стягують країни-члени;

6. Яка група країн ЄС характеризується найвищим рівнем бюджетного фінансування (із загального бюджету ЄС) на душу населення за період з 2004 до 2017 рр.?

- а) Словаччина, Чехія, Угорщина;
- б) Бельгія, Польща, Швеція;

в) Німеччина, Чехія, Великобританія.

7. Яка максимальна кількість країн-грантоотримувачів може бути за напрямком Проект Жана Моне?

- а) дві;
- б) одна;
- в) мінімальна кількість країн-грантоотримувачів - дві.

8. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Модуль Жана Моне?

- а) 30 тис. євро;
- б) 50 тис. євро;
- в) 100 тис. євро.

9. На який період розрахована реалізація проекту за напрямом Модуль Жана Моне?

- а) дванадцять місяців;
- б) п'ять років.
- в) три роки;

10. Який дедлайн для подачі проектних заявок за програмою Жана Моне?

- а) лютий кожного року;
- б) ніяких часових обмежень немає;
- в) вересень кожного року.

11. До негативних передумов створення ЄС відносяться:

- а) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.
- б) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;
- в) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;

12. Які категорії осіб можуть скористатись стажуванням за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+»?

- а) студенти, викладачі, адміністративний персонал;
- б) підприємці, урядовці, керівники вищих навчальних закладів;
- в) представники графських організацій, військові, медики.

13. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Кафедра Жана Моне?

- а) 50 тис. євро;
- б) 100 тис. євро.
- в) 30 тис. євро;

14. До внутрішніх позитивних передумов створення ЄС відносяться:

- а) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;
- б) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;
- в) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.

15. На який період студент може поїхати на стажування за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» в рамках одного проекту?

- а) від трьох місяців (або один навчальний семестр) до дванадцяти місяців;
- б) від п'яти днів до двох місяців;
- в) від одного до чотирьох років.

16. Чи змінюється ціна години викладання за програмою Жана Моне в залежності від країни-грантоотримувача?
- а) так;
 - б) ні.
17. Яка група країн ЄС характеризується зменшенням середньої заробітної плати за період з 2001 до 2017 рр.?
- а) Польща, Хорватія, Естонія.
 - б) Кіпр, Португалія, Чехія;
 - в) Люксембург, Данія, Ірландія;
18. Які можливі види діяльності за напрямком Проект Жана Моне?
- а) розроблення та застосування інструментів самопідготовки і саморозвитку, спрямованих на розвиток активного громадянства;
 - б) міжінституційна співпраця з метою спільного розроблення та викладання курсів, європеїзації навчальних програм, особливо коли вони не пов'язані із питаннями європейської інтеграції.
 - в) надбання нових знань, розроблення і верифікація нових теорій і методологій, інструментів і механізмів сприяння європейській інтеграції;
 - г) розроблення новітніх освітніх продуктів з євроінтеграційної тематики, створення віртуальних класів;
 - д) організація конференцій, семінарів, круглих столів;
19. Яка група країн ЄС характеризується найнижчим рівнем ВВП на душу населення за період з 2001 до 2017 рр.?
- а) Бельгія, Польща, Швеція;
 - б) Німеччина, Чехія, Великобританія.
 - в) Хорватія, Болгарія, Румунія;
20. Чи повинен університет, що відправляє студента на навчання за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» визнавати результати його екзаменаційної сесії в закордонному навчальному закладі?
- а) ні.
 - б) так;

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ БІЛЕТИ

Завдання 1. (20 балів) Охарактеризуйте процес оцінювання проекту за напрямом Кафедра Жана Моне.

Завдання 2. (20 балів) Охарактеризуйте основні цілі та розділи програми Горизонт 2020..

Завдання 3. (60 балів, кожне тестове питання по 10 балів)

1. Яка група країн з переліку не входить до ЄС?
 - а) Бельгія, Італія, Люксембург, Німеччина, Франція;
 - б) Норвегія, Шотландія, Швейцарія;
 - в) Румунія, Болгарія, Угорщина.

2. На який період розрахована реалізація проекту за напрямом Модуль Жана Моне?
 - а) дванадцять місяців;

 - б) три роки;
 - в) п'ять років.

3. Напрямок «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» передбачає:
 - а) європейські заклади вищої освіти можуть укладати угоди про мобільність із партнерами з

- усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу;
- б) американські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу.
- в) українські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу на умовах повного фінансування українською стороною;
4. Чи повинен університет, що відправляє студента на навчання за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» визнавати результати його екзаменаційної сесії в закордонному навчальному закладі?
- а) так;
- б) ні.
5. Яка група країн ЄС характеризується найвищим рівнем бюджетного фінансування (із загального бюджету ЄС) на душу населення за період з 2004 до 2017 рр.?
- а) Німеччина, Чехія, Великобританія.
- б) Словаччина, Чехія, Угорщина;
- в) Бельгія, Польща, Швеція;
6. Який дедлайн для подачі проектних заявок за програмою Жана Моне?
- а) ніяких часових обмежень немає;
- б) вересень кожного року.
- в) лютий кожного року;

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ БІЛЕТИ

Завдання 1. (20 балів) Розкрийте сутність та цілі напрямку Проекти Жана Моне.

Завдання 2. (20 балів) Розкрийте особливості напрямку «Досконала наука» (Excellent Science) програми Горизонт 2020.

Завдання 3. (60 балів, кожне тестове питання по 10 балів)

1. Які групи країн з переліку входять до ЄС?
- а) Молдова, Мальта, Латвія.
- б) Бельгія, Італія, Люксембург, Німеччина, Франція;
- в) Норвегія, Шотландія, Швейцарія;
2. Які категорії осіб можуть скористатись стажуванням за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+»?
- а) студенти, викладачі, адміністративний персонал;
- б) представники графських організацій, військові, медики.
- в) підприємці, урядовці, керівники вищих навчальних закладів;
3. Яка група країн ЄС характеризується зменшенням середньої заробітної плати за період з 2001 до 2017 рр.?
- а) Кіпр, Португалія, Чехія;
- б) Люксембург, Данія, Ірландія;
- в) Польща, Хорватія, Естонія.
4. До структури доходів бюджету ЄС включають:
- а) усі види мита та збори, які стягуються при перетині зовнішніх кордонів ЄС;
- б) фіксована ставка відрахувань від суми ПДВ, яку стягують країни-члени;

- в) інші ресурси.
- г) частка від ВВП країн-членів;
- д) сільськогосподарські збори з імпорту і фіксований збір на цукор та ізоглюкозу, вироблені у ЄС;

5. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Проект Жана Моне?

- а) 50 тис. євро;
- б) 60 тис. євро.
- в) 30 тис. євро;

6. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Кафедра Жана Моне?

- а) 100 тис. євро.
- б) 30 тис. євро;
- в) 50 тис. євро;

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ БІЛЕТИ

Завдання 1. (20 балів) Розкрийте сутність та цілі напрямку Кафедра Жана Моне.

Завдання 2. (20 балів) Розкрийте особливості напрямку «Соціальні виклики» (Societal Challenges) програми Горизонт 2020.

Завдання 3. (60 балів, кожне тестове питання по 10 балів)

1. Цільовою групою за напрямом Проект Жана Моне можуть бути?

- а) державні службовці різних рівнів;
- б) науковці, експерти, фахівці-практики, що залучені до євроінтеграційних процесів;
- в) студенти, викладачі ВНЗ, коледжів та училищ;
- г) учні, вчителі початкових та середніх шкіл;
- д) представники громадянського суспільства.

2. Який мінімальний обсяг аудиторних годин на рік за напрямом Модуль Жана Моне?

- а) 30 годин;
- б) 240 годин.
- в) 40 годин;

3. Чи можливо поїхати окремі особі без наявності проекту з кредитної мобільності у його навчальному закладі на стажування за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+»?

- а) так;
- б) ні.

4. Чи повинен університет, що відправляє студента на навчання за напрямом «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» визнавати результати його екзаменаційної сесії в закордонному навчальному закладі?

- а) так;
- б) ні.

5. До негативних передумов створення ЄС відносяться:

- а) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення;

національні стратегічні інтереси.

б) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;

в) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;

6. До структури доходів бюджету ЄС включають:

а) інші ресурси.

б) усі види мита та збори, які стягуються при перетині зовнішніх кордонів ЄС;

в) фіксована ставка відрахувань від суми ПДВ, яку стягують країни-члени;

г) сільськогосподарські збори з імпорту і фіксований збір на цукор та ізоглюкозу, вироблені у ЄС;

д) частка від ВВП країн-членів;

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ БІЛЕТИ

Завдання 1. (20 балів) Основні етапи подання проектної пропозиції в рамках напрямку Кафедра Жана Моне.

Завдання 2. (20 балів) Особливості проектів підтримки молодих науковців в рамках програми Marie Skłodowska-Curie Actions (MSCA).

Завдання 3. (60 балів, кожне тестове питання по 10 балів)

1. Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Центр досконалості Жана Моне?

а) 50 тис. євро;

б) 30 тис. євро;

в) 100 тис. євро.

2. Яка група країн ЄС характеризується найвищими показниками регіональної диспропорції за період з 2001 до 2017 рр.?

а) Греція, Болгарія, Румунія;

б) Німеччина, Чехія, Великобританія.

в) Бельгія, Польща, Швеція;

3. Напрямок «Міжнародна кредитна мобільність» програми «Еразмус+» передбачає:

а) українські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу на умовах повного фінансування українською стороною;

б) американські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу.

в) європейські заклади вищої освіти можуть укласти угоди про мобільність із партнерами з усіх країн світу для обміну студентами та працівниками своїх закладів вищої освіти із такими ж закладами з інших країн світу;

4. До зовнішніх позитивних передумов створення ЄС відносяться:

а) Мала площа Європи - просторова близькість країн; обмеженість ресурсів; прагнення підприємств розширити ринки; взаємопроникнення капіталу; використання переваг економіки масштабу; близькість рівнів економічного розвитку;

б) Конкуренція між фірмами і організаціями країн; націонал-патріотичні погляди населення; національні стратегічні інтереси.

- в) Конкуренція з США, Азіатсько-Тихоокеанський регіоном; прагнення запобігти війнам;
5. Чи змінюється ціна години викладання за програмою Жана Моне в залежності від країни-грантоотримувача?
- а) так;
б) ні.
6. Внесок до доходної частини бюджету ЄС якої групи країн з переліку є найнижчим (у % до ВВП)?
- а) Греція, Великобританія, Австрія, Швеція, Німеччина;
б) Кіпр, Мальта, Люксембург;
в) Болгарія, Естонія, Польща.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ БІЛЕТИ

Завдання 1. (20 балів) Коротко опишіть досвід участі організацій України у міжнародній програмі Жана Моне.

Завдання 2. (20 балів) Сутність та основні цілі міжнародної програми COSME.

Завдання 3. (60 балів, кожне тестове питання по 10 балів)

- Які напрями діяльності передбачаються програмою Жана Моне:
 - порівняльні дослідження, якщо вони стосуються різноманітних інтеграційних процесів у світі (наприклад, порівняння перебігу інтеграційних процесів у ЄС та NAFTA - Південноамериканській зоні вільної торгівлі).
 - дослідження ролі ЄС у глобалізованому світі, сприяння активному громадянству та діалогу між різними народами і культурами;
 - комплексні, багатоаспектні розвідки усіх процесів, що відбуваються в Європі, з особливим наголосом на євроінтеграційних процесах;
- На який період розрахована реалізація проекту за напрямом Модуль Жана Моне?
 - п'ять років.
 - дванадцять місяців;
 - три роки;
- Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Проект Жана Моне?
 - 30 тис. євро;
 - 60 тис. євро.

в) 50 тис. євро;
- Яка максимальна величина гранту, що буде профінансований ЄС за напрямом Кафедра Жана Моне?
 - 30 тис. євро;
 - 50 тис. євро;
 - 100 тис. євро.
- Які групи країн з переліку входять до ЄС?
 - Норвегія, Шотландія, Швейцарія;
 - Бельгія, Італія, Люксембург, Німеччина, Франція;

в) Молдова, Мальта, Латвія.

6. Які можливі види діяльності за напрямком Проект Жана Моне?

а) міжінституційна співпраця з метою спільного розроблення та викладання курсів, європеїзації навчальних програм, особливо коли вони не пов'язані із питаннями європейської інтеграції.

б) надбання нових знань, розроблення і верифікація нових теорій і методологій, інструментів і механізмів сприяння європейській інтеграції;

в) розроблення новітніх освітніх продуктів з євроінтеграційної тематики, створення віртуальних класів;

г) розроблення та застосування інструментів самопідготовки і саморозвитку, спрямованих на розвиток активного громадянства;

д) організація конференцій, семінарів, круглих столів;

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи на основі джерел інформації - індивідуальні презентації.
2. За ступенем активізації творчої активності - розробка власної проектної пропозиції малими проектними командами.
3. За рівнем самостійно-пізнавальної діяльності - проблемно-інформаційні, проблемно-пошукові та дослідницькі методи.
4. Інтерактивні методи - робота в малих групах.
5. Ситуаційні методи - ситуаційні задачі.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Контроль успішності навчання студентів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю.

Здійснюється оперативний і рубіжний (модульний) поточний контроль.

Оперативний поточний контроль здійснюється у формі індивідуального та групового контролю засвоєння навчального матеріалу, перевірки підготовленості студентів до виконання практичних занять.

Рубіжний (модульний) поточний контроль здійснюється у вигляді письмових контрольних робіт за темами лекційного курсу та практичних занять (теоретичні питання, тестові завдання, презентація результатів групової роботи над вирішенням проблемних завдань (кейс-стаді), розв'язування задач).

Поточний контроль за останнім змістовим модулем проводиться в останній тиждень навчального семестру.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену (1-й семестр) за графіком семестрового контролю у вигляді тестів.

При визначенні оцінки викладач керується наступним:

- оцінку «відмінно» (>90 балів) одержують студенти, які всебічно, систематично і глибоко володіють навчально-програмовим матеріалом, вміють самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїли основну і ознайомлені з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- оцінку «дуже добре» (82-89 балів) - вище середнього рівня з кількома помилками заслуговують студенти, які повністю опанували навчально-програмовий матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою;
- оцінку «добре» (75-81 балів) - в загальному робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок, її заслуговують студенти, які опанували навчально-програмовий матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою;
- оцінку «задовільно» (66-74 балів) - заслуговують студенти, які знають основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для

подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання із значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Оцінка "задовільно" виставляється студентам, які допустили помилки при відповіді на тестові завдання;

- оцінку «достатньо» (60-65 балів) - заслуговують студенти, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальним критеріям.

- оцінку «незадовільно» (35-59 балів) - виставляється студентам, які погано оволоділи навчально-програмним матеріалом, допускають велику кількість помилок при виконанні завдань, передбачених програмою. Оцінка "незадовільно" виставляється студентам, які не можуть продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення ВНЗ без додаткових знань з даної дисципліни;

- оцінку «незадовільно» (<35 балів) - виставляється студентам, які не оволоділи навчально-програмним матеріалом, допускають грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою. Оцінка "незадовільно" виставляється студентам, які не можуть продовжувати навчання або приступити до професійної діяльності після закінчення ВНЗ і яким необхідна серйозна подальша робота.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	30	100
25	25	25	25	25	25	25	25		

Примітки. Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 03.03.2021 р. протокол № 7). Рейтинг студента з навчальної роботи $R_{НР}$ стосовно вивчення певної дисципліни визначається за формулою:

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} \cdot K_{ЗМ}^{(1)} + \dots + R_{ЗМ}^{(n)} \cdot K_{ЗМ}^{(n)})}{K_{ДИС}} + R_{ДР} - R_{ШТР},$$

де $R_{ЗМ}^{(1)}, \dots, R_{ЗМ}^{(n)}$ - рейтингові оцінки змістових модулів за 100-бальною шкалою;

n - кількість змістових модулів;

$K_{ЗМ}^{(1)}, \dots, K_{ЗМ}^{(n)}$ - кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля;

$K_{ДИС} = K_{ЗМ}^{(1)} + \dots + K_{ЗМ}^{(n)}$ - кількість кредитів ECTS, передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі;

$R_{ДР}$ - рейтинг з додаткової роботи;

$R_{ШТР}$ - рейтинг штрафний. Наведену формулу можна спростити, якщо прийняти $K_{ЗМ}^{(1)} = \dots = K_{ЗМ}^{(n)}$.

Тоді вона буде мати вигляд

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R_{ЗМ}^{(1)} + \dots + R_{ЗМ}^{(n)})}{n} + R_{IP} - R_{ШТР}$$

Рейтинг з додаткової роботи $R_{ДР}$ додається до $R_{НР}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний $R_{ШТР}$ не перевищує 5 балів і віднімається від $R_{НР}$. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістового модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

12. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчально-методичний комплекс вивчення дисципліни «Міжнародні програми та гранти» (робоча програма навчальної дисципліни, курс лекцій, ілюстративні матеріали).

13. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Гранти та стипендії: загальна інформація та рекомендації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://inter.bsmu.edu.ua/stipendiie-ta-granti/granti-ta-stipendiie-zagalna-informacia-ta-rekomendacii>.
2. Грантові програми. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stu.cn.ua/media/files/inter/grant-prog14.pdf>.
3. Етичний кодекс фандрайзерів [Електронний ресурс] // Інститут Професійного Фандрайзингу – Режим доступу до ресурсу: <http://fundraiser.org.ua/pro/dokumenty-ipf/etychnyj-kodeks-fandrajzeriv/>.
4. Комаровський О. В. Фандрейзинг у питаннях, відповідях та цитатах: навч. посіб. / О. В. Комаровський. – Луганськ, 2007. – 54 с.
5. Куц С. Фандрайзинг АВС: посібник для початківців / С. Куц. – К.: Центр філантропії, 2008. – 92 с.
6. Огородник В. О. Фандрайзинг – інструмент активізації соціально-відповідальної взаємодії суб'єктів суспільних відносин / В. О. Огородник // Економіка і організація управління. – 2014. – Вип. 1-2. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2014_1-2_30
7. Рекомендації щодо участі у грантових конкурсах (для початківців). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cultura.kh.ua/uk/activities/grants-investments/get-grant/2321-rekomendatsiyi-schodo-uchasti-u-grantovih-konkursah-dlja-pochatkivtsiv>.
8. Соломянюк Н. М. Фандрайзинг як технологія реалізації соціального плану маркетингу / Н. М. Соломянюк // Економічний форум. – Луцьк.: ЛНТУ, 2014. – Том 19. Вип. 2. – С. 70-74.
9. Фандрайзинг : навч. посіб. – К. : Центральноукраїнський регіональний навчальний центр. Партнерство громад фундація «Україна-США» (USAID), 2003. – 95 с.
10. Фандрайзинг: навч. посіб./Чернявська О. В., Соколова А. М. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 188 с.
11. Що таке гранти і заявки на них. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.diiit.edu.ua/sites/ERD/doc/Cho_take_grant.pdf.
12. Що таке грантові програми. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ufb.org.ua/sekto-blagodijnosti/blagodijnist-biznesu/instrumenti-korporativnoi-filantropii/grantovi-programi.htm>.
13. Як написати проект на грант. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studway.com.ua/proekt-na-grant/>.
14. Які бувають гранти? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://stu.cn.ua/staticpages/grant-info/>.

Допоміжні

1. Офіційний сайт програми Горизонт 2020 . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://h2020.com.ua/uk/>

2. Офіційний сайт програми Горизонт 2020 . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/>
3. Офіційний сайт програми Еразмус+ . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/>
4. Офіційний сайт програми Жан Моне . [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/funding/jean-monnet-activities-2017_en
5. Офіційний сайт України програми Еразмус+ . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/>

Інформаційні ресурси

1. Grantist [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://grantist.com/>.
2. Scientific Social Community. Соціальна наукова мережа. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.science-community.org/grants>.
3. Навчально-інформаційний портал НУБіП України. - <http://elearn.nubip.edu.ua/>.
4. Офіційний сайт програми Горизонт 2020 . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://h2020.com.ua/uk/>.
5. Офіційний сайт України програми Еразмус+ . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://erasmusplus.org.ua/>.
6. Посольство США. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrainian.ukraine.usembassy.gov/uk/democracy.html>.
7. Ресурсний центр ГУРТ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gurt.org.ua/news/grants/>.